

Zondag 12 Juli 2020

De *vertrouwenspsalmen* zijn een speciaal soort binnen de klaag- en smeekpsalmen. De meest bekende is Psalm 23 met God als herder en gastheer. De centrale gedachte: "Want God is *bij mij*". Het vertrouwen van de psalmist is niet vanwege de rust van een ongestoord bestaan. In zijn leven zijn er ook donkere dalen. Maar wat hem ook bedreigt, hij is er zeker van dat God hem leidt, laat rusten en nieuwe kracht geeft. Daarom ontbreekt het hem aan niets. "Sela", het woord dat 71 in het Psalmenboek voorkomt, is mogelijk een muzikale aanduiding voor het zingen van de psalmen, óf een pauze, om even na te denken en de inhoud van het gedicht even op zich te laten inwerken, óf drukt zekerheid uit: zo is het.

Aansteken van de Christuskaars

Openingswoord

Uit: Psalm 27

De Heer is mijn licht, mijn behoud,
wie zou ik vrezen?
Bij de Heer is mijn leven veilig,
voor wie zou ik bang zijn?
De Heer laat mij schuilen onder zijn dak
op de dag van het kwaad,
verbergt mij veilig in zijn tent,
tilt mij hoog op een rots.

Gebed

Uit: Psalm 27

Hoor mij, Heer als ik tot u roep,
Wees mij genadig en antwoord mij.
U zegt: "Zoek mijn nabijheid!"
Mijn hart zegt u na: uw nabijheid wil ik zoeken.
U bent mij altijd tot hulp geweest,
God van mijn behoud.
Ik wacht op de Heer. Amen.

Lezing **Psalm 62: Een vertrouwenspsalm**

Voor de koorleiders. Op de wijs van Jedutun. Een psalm van David.

² Alleen bij God vindt mijn ziel haar rust,
van hem komt mijn redding.

³ Hij alleen is mijn rots en mijn redding,
mijn burcht, nooit zal ik wankelen.
⁴ Hoe lang nog vallen jullie aan op één man
en bedreigen jullie hem met de dood?
Hij is als een muur die omvalt,
als een wal die op instorten staat.
⁵ Zij willen hem van zijn hoogte storten,
de leugen is hun lust en hun leven,
een zegenwens ligt op hun lippen,
maar in hun hart verbergt zich een vloek. *sela*
⁶ Zoek rust, mijn ziel, bij God alleen,
van hem blijf ik alles verwachten.
⁷ Hij alleen is mijn rots en mijn redding,
mijn burcht, ik zal niet wankelen.
⁸ Bij God is mijn redding en eer,
mijn machtige rots, mijn schuilplaats is God.
⁹ Vertrouw op hem, mijn volk, te allen tijde,
open voor hem uw hart,
God is onze schuilplaats. *Sela*
¹⁰ Niets dan lucht zijn de kinderen van Adam,
Niets dan een leugen de mensenkinderen,
in de weegschaal gaan zij omhoog,
samen zijn zij lichter dan lucht.
¹¹ Vertrouw niet op geweld,
op iets vluchtigs als geroofd bezit,
ook al groeien geld en goed,
houd je hart ervan vrij.
¹² Eenmaal heeft God gesproken,
tweemaal heb ik het gehoord:
'De macht is aan God.'
¹³ Bij u, Heer, is ontferming,
u beloont ieder mens naar zijn daden.

Gedachte

Het coronavirus heeft veel *stilgelegd*, maar weinig *rust* gebracht. Onzekerheid, onvoorspelbaarheid, verandering, alles wat afgezegd of gewijzigd of geregeld moest worden – dat gaf bepaald geen rust. Onrust, ongerustheid. Bezorgdheid over jezelf, je geliefden, je baan, de economie. Angst, paniek misschien zelfs. Zouden we rust kunnen vinden in deze dagen? *Wáár* is rust te vinden? Bij God, zegt Psalm 62.

Met een uitspraak van vertrouwen begint de psalm: *Alleen bij God vindt mijn ziel haar rust, van God komt mijn redding*. Kies God en niets of niemand anders. Alleen God. Slechts God. Wees zeker van God. Dit idee van *alleen God* word vaak herhaald in de Psalm. In het Hebreeuwse gedicht staat het telkens aan het begin van de zin. Daarop ligt de klem. Dit woord bepaalt de sfeer van de psalm. Het drukt zekerheid uit. Vertrouwen.

Dit vertrouwen komt uit de levenservaring van de dichter. Hij heeft in zijn eigen leven gemerkt: "Alleen bij God is er stilte voor mijn ziel." "Alleen God is mijn rots en mijn heil, mijn burcht, nooit zal ik vallen." Want hij weet dat dit soort zekerheid niet bij mensen te vinden is. God is de enige op wie een mens zó kan vertrouwen. *Alleen God.*

In het leven wordt de mens van alle kanten belaagd. Er is altijd wat. Voor de dichter voelt het soms als een muur die omvalt of een wal die dreigt in te storten. Valse beschuldigingen, valse mensen die het tegenovergestelde zeggen van wat ze denken. God is de enige betrouwbare, is het refrein van zijn lied. God is een rots, een burcht, een schuilplaats, een toevlucht. Een rots staat stevig. Een burcht biedt veiligheid in tijden van gevaar. Bij God is rust en veiligheid, ook en juist nu wanneer allerlei zogenaamde "zekerheden" waarop de mensen van onze tijd zo vaak hun levens willen bouwen, wegvallen.

Zoek rust, mijn ziel, bij God alleen; van God blijf ik alles verwachten.

Rust zoeken bij God, meer nog rust vinden bij God, lukt ons niet altijd. Soms voelen we ons zeker. Soms minder zeker. Soms onzeker. Zo wisselt het vertrouwen van de mens. Dit is menselijk. Want we blijven niet onaangeraakt door de krachten om ons heen.

In het gedicht zien we dit in de subtiele verschillen in hoe de dichter zich uitdrukt. Die verschillen worden niet altijd in de vertalingen weergegeven.

Het gedicht begint met *zekerheid* en vast vertrouwen. Het gaat over een gerichtheid op God: *tot* God of *naar* God *toe* is er stilte voor mijn ziel. Wie zich in nood tot God richt, *zal* (zeker) stil en rustig worden.

Minder zeker klinkt het later in vers 6. De dichter moet zichzelf de moed inspreken, een oproep doen op zichzelf: "Wees stil mijn ziel!" Komen de problemen dichterbij, neemt de angst toe. Vertrouwen is dan niet zo vanzelfsprekend meer. Het vertrouwen is kwetsbaar, wordt op de proef gesteld. En als er ook nog een gebrek is aan de steun van betrouwbare mensen of goede vrienden, blijf dan juist vertrouwen op God. Zo spreekt hij zichzelf aan.

Hoe men blijft vertrouwen? Door zich opnieuw bewust te worden van de innige verbondenheid met God. Het gaat over Gods tegenwoordigheid *bij* de mens en de verbondenheid van de mens met God, de mens *bij* God. Dat weten, die ervaring, brengt rust en werkt de angst tegen.

Dat Godsvertrouwen voor een gelovige niet altijd vanzelfsprekend of makkelijk is, zien we ook in de beweging van wat aan het begin stellig klinkt: *nooit* zal ik wankelen (v3) en later wordt tot: ik zal *niet* wankelen (v7). Het meer bescheiden "niet" neemt de plaats van het stellig zekere "nooit". Dat weten we ook van onszelf. Ons Godsvertrouwen kent hoogten en laagten want wij zijn mens. Godsvertrouwen moet steeds opnieuw ontdekt en gevoed worden.

De verandering van stellig naar minder stellig zien we ook in: "van God komt mijn *redding*" aan het begin, naar later: "van God komt mijn *hoop*" (v6). Geen zekere uitspraak meer over wat God doet of *doen zal*. God is niet in de controle van wat mensen willen of weten. Maar

de mens kan *blijven hopen* en alles van God *blijven verwachten*. Zonder hoop heeft het leven geen zin meer.

Het tweede deel van de psalm is onderricht en bemoediging aan de medegelovigen: *Vertrouw op God te allen tijde, open uw hart voor God, want God en niemand anders is onze schuilplaats. Sela.* “Sela” drukt iets uit als: dit kan niet genoeg beklemtoond worden.

Met God centraal in je visie kun je mensen en dingen in perspectief zien.

Over mensen: “Niets dan lucht zijn de kinderen van Adam, niets dan een leugen de mensenkinderen. In de weegschaal gaan zij omhoog, samen zijn zij lichter dan lucht”. In een weegschaal met onbetrouwbare mensen en tegenstander-vijanden aan de ene kant en God aan de andere kant, heeft God het gewicht en zij zijn lucht. Hun leugen is lucht. Ze hebben geen inhoud. Bij mensenkinderen vindt je geen heil, kun je niet tot rust komen. *Alleen* bij God is dat mogelijk.

Over dingen, geld en goed: zet er je hart niet op. De economie vluchtig. Geld kan geen onkwetsbaarheid kopen. Daarin vind je geen rust, geen bevrijding van angst. Met macht en geweld, met stelen en roven, geld en goed, menen mensen “sterk” te zijn. Maar daarmee komen ze nergens. Dit soort macht en kracht biedt geen antwoord op de diepste levensvragen van de mens. Dit geeft geen echt geluk. Dit biedt geen hulp in nood. Houd dus je hart vrij van al deze dingen, zegt de psalmist. Zoek je heil niet in onrecht of materiële dingen. Laat je er niet door opblazen en verleiden. *Alleen* God verdient je vertrouwen.

“Eenmaal” spreekt God, “tweemaal” hoort de mens. Dit gebruik van getallen is de typische stijl van de Wijsheidsboeken. Dit zegt: deze waarheid, deze levenswijsheid komt van God, die in alles het eerste en het laatste woord heeft. Wie op God vertrouwt bouwt niet op drijfzand.

De mens reageert op Gods spreken met *geloof* en *gebed*. De psalmist brengt zijn eigen ervaring van God onder woorden. Dit is wat hij van God *weet* en *hoopt*: hij weet dat God machtig en krachtig is, maar dan enkel door de macht en kracht van Gods grenzeloze liefde en ontferming. Hij weet dat Gods werk niet onvoltooid gelaten zal worden. God vervult en voltooit het werk van mensen, maakt volledig, rondt af wat mensen maar heel gebrekkig doen.

Kies dus niet de weg van macht, geld en goed, zegt de Psalmist. Die zijn waardeloos. Vertrouw op God. Vind in God je rust en veiligheid. Je vertrouwen op God zal niet worden beschaamd. God staat *bij* je. God zal je vertrouwen en eerlijke inzet voor recht, solidariteit en vrede voltooien in Gods koninkrijk waar God eindelijk *alles in allen* zal zijn. Daarop antwoorden we: Sela!

Voorbeden

Heer, we doen een beroep op uw *goedheid*.

Laat ons niet alleen met onze twijfel en vragen.

Laat ons niet alleen met onze twijfel en eenzaamheid.

Laat de mensen niet alleen, die niet meer kunnen.

Wij bidden om geloof in uw goedheid.

Heer, wij doen een beroep op uw *barmhartigheid*.
Het gaat onbarmhartig toe op de aarde.
Wij bidden om uw erbarmen.

Heer, wij doen een beroep op uw *trouw*.
Dat het niet uit is met onze wereld.
Wij bidden om uw trouw.

O Heer, in uw handen zijn onze tijden.
In uw handen beveel ik mijn geest.
Haast U, o Heer, tot mijn hulp
en wees tot mijn redding gereed.
Amen.

Zegenbede

De Heer zal ons zegenen en behoeden.
De God van de vrede geve ons vrede,
altijd en in elk opzicht.
De vrede van God behoede onze harten en gedachten
in Christus Jezus.
Amen.

Yolanda Dreyer